

تهران در آئینهٔ زمان

محمود طلوعی

انتشارات تهران

سرشناسه: طلوعی، محمود، ۱۳۰۹-

عنوان و نام پدیدآور: تهران در آئینه زمان / محمود طلوعی.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات تهران؛ پیام دوستی، ۱۳۸۹.

مشخصات ظاهری: ۱۶ص: مصور.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۱۱-۴۵-۵

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: تهران - تاریخ

موضوع: تهران - آثار تاریخی

رده بندی کنگره: DSR ۲۰۷۹/۸ ط ۸ ۱۳۸۹

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۱۲۲

شماره کتابشناسی ملی: ۴۲۲۵۳۲۲

نشر پیام دوست

انتشارات تهران

تهران، خیابان پاسداران، چهارراه پاسداران، شماره ۵۱۴ - صندوق پستی: ۴۸۷ - ۱۹۵۸۵

تلفن های انتشارات: ۲۲۵۴۵۲۱۹ - ۲۲۷۶۰۶۹۸ - ۲۲۷۶۰۶۹۹ نمابر: ۲۲۵۶۹۸۰۱

تلفن های مرکز پخش: ۶۶۹۷۴۱۷۷ - ۶۶۹۵۹۹۵۸

تهران در آئینه زمان

محمود طلوعی

چاپ اول: ۱۳۹۰

تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

ناشر همکار: پیام دوستی

حروفچینی: گنجینه

لیتوگرافی: گرافیک گستر

چاپ: دیبا

ناظر چاپ: علی رضا دوستی

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۲۹۱۱ - ۴۵ - ۵

قیمت: ۱۵۵۰۰ تومان

فهرست

مقدمه ۱۱

۱. تهران در گذشته‌های دور ۱۹

طهران، قریه‌ای در کنار شهر ری - حصارى که در دوران سلطنت شاه طهماسب اول صفوی به دور تهران کشیده شد - تهران در دوران سلطنت شاه عباس کبیر - تهران در پایان سلطنت صفویه - تهران تیول پسر نادر شاه! - کریمخان زند در تهران

۲. تهران در آغاز سلطنت قاجاریه ۲۹

طهران یا تهران؟ - تهران «دارالخلافة» شد - چرا آقامحمدخان تهران را به پایتختی برگزید؟ - تهران در دوران سلطنت فتحعلی شاه - افتتاح سفارتخانه‌های روس و انگلیس در تهران - ماجرای قتل گریبایدوف سفیر روس در تهران - خاطرات یک دیپلمات روسی از تهران

۳. تهران در دوران سلطنت محمدشاه ۵۷

از باغ لاله‌زار تا باغ نگارستان - جریان خلع و قتل میرزا ابوالقاسم قائم مقام - گزارش سفیر انگلیس از اوضاع تهران در جریان عزل و قتل قائم مقام - تهران در دوران صدارت سیزده ساله حاج میرزا آقاسی - داستانهای از کرامات حاج میرزا آقاسی

۴. حکومت زنانه در تهران ۷۱

آخرین روزهای سلطنت و حیات محمدشاه قاجار - ملکه جهان (مهد علیا) زمام امور را به دست می‌گیرد - آشفته‌گی و هرج و مرج در تهران در حکومت ۴۴ روزهٔ مهدعلیا - دخالت روس و انگلیس برای حفظ جان حاج میرزا آقاسی - گزارش‌های کاردار سفارت انگلیس از اوضاع تهران در حکومت مهدعلیا.

۵. صدارت امیرکبیر و شورش در تهران ۸۷

تشریفات ورود ناصرالدین شاه به تهران - مراسم تاجگذاری ناصرالدین شاه و حکم صدارت امیرکبیر - آغاز اختلاف امیرکبیر و مادر ناصرالدین شاه - ازدواج امیرکبیر و خواهر ناصرالدین شاه - تحریکات علیه امیرکبیر و شورش در تهران - ختم غائله و جشن و شادمانی مردم در تهران

۶. تهران در دوران سلطنت ناصرالدین شاه (۱) ۹۹

تغییراتی که امیرکبیر در تهران به وجود آورد - تأسیس دارالفنون و چگونگی استخدام معلمان خارجی - دارالفنون پس از قتل مؤسس و بانی آن افتتاح شد - خاطرات یکی از معلمان خارجی دارالفنون از اوضاع تهران در آن زمان - سال وبا - تهران از نگاه یک دیپلمات فرانسوی

۷. تهران در دوران سلطنت ناصرالدین شاه (۲) ۱۱۵

سوء قصد به جان ناصرالدین شاه و هرج و مرج در تهران - تهران در دوران صدارت میرزا آقاخان نوری - قحطی در تهران، گرانی نان یک من یک قران! - صدارت میرزا حسین خان سپهسالار و عمران و آبادی در تهران - توطئه برکناری سپهسالار در تهران و نقش انیس الدوله زن سوگلی شاه در آن - افتتاح تراموای در تهران

۸. تهران در دوران سلطنت ناصرالدین شاه (۳) ۱۳۱

آخرین سفر سید جمال‌الدین اسدآبادی به تهران و جریان دستگیری و

تبعید او- قرارداد انحصار دخانیات با انگلیس ها، مخالفت علما، تحریم تنباکو و شورش بزرگ در تهران - قتل ناصرالدین شاه و تدبیر صدراعظم برای جلوگیری از آشوب در تهران - یک عروسی به یاد ماندنی - شنیدنی های حرمسرای ناصرالدین شاه

۹. تهران در نهضت مشروطیت ۱۵۵

تهران در دست قزاقان - خاطرات کلنل کاساکوفسکی فرمانده روسی بریگاد قزاق درباره اوضاع تهران پس از قتل ناصرالدین شاه - سفرهای مظفرالدین شاه به اروپا و آشفته گی اوضاع تهران - قضیه «آخوند ملائوز» - وقایعی که آتش انقلاب مشروطیت را در تهران دامن زد - هجرت صفری و هجرت کمری و تحصن مشروطه طلبان در سفارت انگلیس - صدور فرمان مشروطیت و مرگ مظفرالدین شاه.

۱۰. تهران در آغاز و پایان سلطنت محمد علیشاه ۲۰۱

تاجگذاری محمدعلی شاه و آغاز درگیری او با مجلس - تظاهرات مشروطه طلبان در تهران و تحصن مخالفان در حضرت عبدالعظیم - واقعه میدان توپخانه و پیامدهای آن - سوء قصد به جان محمدعلی شاه - بمباران مجلس و فجایع قزاقان روس - بازداشت و تبعید علما و پناهندگی مشروطه طلبان به سفارت انگلیس و فرانسه - فتح تهران از سوی مجاهدین - پناهندگی محمدعلی شاه به سفارت روس و خلع او از سلطنت

۱۱. تهران در دوران سلطنت آخرین پادشاه قاجار ۲۲۹

ابلاغ سلطنت احمدشاه در سفارت روس! - محاکمه و اعدام شیخ فضل الله نوری - ورود ستارخان و باقرخان و مجاهدان تبریزی به تهران - تلاش محمدعلی میرزا برای بازگشت به تهران و تصاحب تاج و تخت - ماجرای مورگان شوستر و تهدید اشغال نظامی تهران از طرف روس ها - انحلال مجلس دوم و بازداشت وکلای مجلس - جنگ خیابانی در تهران و تاجگذاری احمدشاه - قرارداد ۱۹۱۹ و اولین سفر احمدشاه به اروپا.

احمدشاه از ترس حمله بلشویک‌ها به تهران قصد استعفا دارد- کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹- غوغای جمهوری در تهران- نخست‌وزیری رضاخان و انقراض سلسله قاجار

۱۲. تهران در پایان دورهٔ قاجاریه..... ۲۷۷

محدودهٔ تهران و دروازه‌های شهر در اواخر قاجاریه- کسب و کار در تهران قدیم- آب تهران- روشنائی‌های شهر- تعلیم و تربیت: از مکتب‌خانه‌ها تا دارالفنون- طبابت و درمان در تهران قدیم- لباس و پوشش زنان و مردان داستان نظمیه و محکمه خلاف- از کجاوه و درشکه تا واگن اسبی و ماشین دودی- از امین‌الضرب تا بانک شاهی- پست و ارتباطات و مطبوعات- عزاداری در تهران قدیم- سرگرمی‌های مردم: از زورخانه و قهوه‌خانه تا سینما

۱۳. تهران در دوران پهلوی‌ها..... ۳۳۳

تهران در آغاز سلطنت رضاشاه- تاسیس دانشگاه تهران- کشف حجاب و حوادثی که در حاشیه آن رخ داد- تهران جولانگاه نیروهای بیگانه شد- کنفرانس سران کشورهای بزرگ تهران- ملی شدن نفت و حوادثی که در دوران حکومت مصدق در تهران گذشت- کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ و پیامدهای آن- از قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ تا انقلاب اسلامی- تهران در پایان سلطنت پهلوی‌ها

۱۴. بناهای تاریخی تهران..... ۴۲۳

قدیمی‌ترین بقاع متبرکه تهران- مسجد سلطانی یادگاری از دوران فتحعلی شاه- قدیمی‌ترین کلیسای تهران- تخت مرمر- باغ و کاخ گلستان و ابنیه تاریخی این مجموعه- کاخهای سلطنت‌آباد- صاحب‌قرانیه- بهارستان و مدرسه عالی سپهسالار- تاریخ بقاع متبرکه

تهران در سفرنامه‌ها

۱. تهران در ۱۳۰ سال پیش ۴۳۵
از «سفرنامه اورسل» - ترجمه علی اصغر سعیدی
۲. زندگی و روزگار زن ایرانی در ۱۵۰ سال پیش ۴۷۹
از سفرنامه «کنت دوگوبینو» (سه سال در آسیا) - ترجمه عبدالرضا هوشنگ مهدوی
۳. در دربار سلطان صاحبقران ۴۸۹
از سفرنامه دکتر «فوریه» طبیب مخصوص ناصرالدین شاه - ترجمه عباس اقبال آشتیانی
۴. تهران عصر ناصرالدین شاه ۵۰۹
از سفرنامه مادام کارلا سرنا - ترجمه علی اصغر سعیدی
۵. یک شهر شرقی ۵۳۱
از سفرنامه خانم «گرتروود بل» - ترجمه نورگمهر ریاحی
۶. زندگی در تهران در دوران سلطنت رضاشاه ۵۳۹
از سفرنامه «ویپرت فون بلوشر» - ترجمه کیکاروس جهاننداری
- تصاویر ۵۵۷